

بخش اول

قوانین و مقررات آموزشی

آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته

مقدمه:

سرعت پرشتاب علم و فناوری و ظهور پیشرفتهای عظیم علمی در هزاره سوم، کشورهای جهان را در شرایطی قرار داده است که، ایجاد تحول راهبردی در برنامه های توسعه امری حیاتی و گامی اساسی در جهت توسعه همه جانبه است بر این مبنا آموزش عالی و تمامی کارگزاران نظام علمی کشور و به طور کلی نهادهای مولد اندیشه نقش کلیدی در تبیین و تحقق این تحول راهبردی - با الهام از برنامه های توسعه و اهداف بلند سند چشم انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران - خواهند داشت.

متولیان و برنامه ریزان حوزه آموزش عالی کشور نیز همسو و هماهنگ با نهضت تحول خواهی کشور و بهره مندی از فرصت های پیش آمده، در راستای کیفیت، لزوم بازنگری آیین نامه ها، ضوابط و مقررات آموزشی را در صدر اولویت های کاری خود قرار داده اند. برای نیل به این مقصود، در گام نخست، آیین نامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته به لحاظ ضرورتی که در بازنگری و اصلاح آن احساس می شد- با همکاری و هماهنگی دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی و- طی جلسات متعدد کار گروه آموزشی، به سه شیوه آموزشی- پژوهشی، آموزشی و پژوهشی تدوین شده است.

ماده (۱) هدف:

هدف از تدوین آیین نامه دوره های کارشناسی ارشد به سه شیوه «آموزشی - پژوهش»، «آموزشی» و «پژوهشی»، تقویت و توسعه دوره های تحصیلات تکمیلی، ارتقای کیفیت، تنوع بخشی به شیوه های نوین ارایه آموزش، پاسخگویی مناسب به تقویت و توسعه دوره های تحصیلات تکمیلی، تقویت و ارتقای سطح کیفی و کمی این دوره ها و همسان سازی آن با برنامه های توسعه و دیگر اسناد راهبردی کشور است تا با بهره مندی از آن در تربیت متخصصان و پژوهشگران ماهر و برجسته در سطح کشور بکوشیم.

ماده ۲) تعاریف:

دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته: دوره ای بالاتر از دوره های کارشناسی است که بر اساس برنامه های مصوب شورای گسترش آموزش عالی، به اخذ مدرک کارشناسی ارشد در رشته مربوط منتهی می شود.

شیوه آموزشی - پژوهشی: دوره ای که محتوای برنامه آن مشتمل بر واحدهای درسی و پایان نامه است.

شیوه آموزشی: دوره ای با محوریت آموزش است که دانشجو پس از گذراندن واحدهای درسی و بدون گذراندن پایان نامه دانش آموخته می شود.

شیوه پژوهشی: دوره ای با محوریت پژوهش که دستاورد آن (ارائه فناوری جدید، ارائه نظریه و ایده جدید، تولید دانش فنی، ثبت اختراع، ...) شود و مشتمل بر اخذ واحدهای درسی محدود و الزام به ارایه پایان نامه است.

پایان نامه: فعالیت پژوهشی - تحقیقاتی است که در یک زمینه رشته تحصیلی مربوط و تحت راهنمایی استاد راهنما انجام می گیرد.

موسسه: منظور دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی مجری دوره های کارشناسی ارشد است.

شورا: منظور شورای تحصیلات تکمیلی موسسه است.

سیمینار: منظور تحقیق و تتبع نظری است.

ماده ۳) نحوه اجرای دوره: این دوره به صورت روزانه، شبانه، نیمه حضوری، مجازی و بین المللی طبق ضوابط مربوط قابل اجرا می باشد.

ماده ۴) شرایط ورود:

الف- داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی

ب- دارا بودن مدرک پایان دوره کارشناسی اعم از پیوسته و ناپیوسته مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛

ج- قبولی در آزمون ورودی مورد تأیید وزارت یا کسب پذیرش از موسسه براساس مقررات مصوب؛

ماده ۵) دروس جبرانی: چنانچه رشته دوره کارشناسی با رشته دوره تجانس نداشته باشد دانشجو باید به تشخیص گروه آموزشی، تعدادی از دروس را تحت عنوان جبرانی بگذراند.

تبصره ۱: حداکثر دروس جبرانی ۱۲ واحد می باشد که در ابتدای دوره قبل از دروس اصلی ارائه می شود.

تبصره ۲: در انتخاب دروس، اولویت با دروس جبرانی است، تعیین تعداد و عناوین دروس براساس برنامه مصوب در هر رشته و زمان انتخاب آنها بر عهده شورای گروه است.

تبصره ۳: دروسی را که دانشجو قبلاً در دوره کارشناسی گذرانده است، تکرار آن در صورتی که عنوان درس براساس سرفصل برنامه مصوب کارشناسی ارشد باشد، مجاز نیست.

تبصره ۴: حداقل نمره قبولی در هر درس اعم از دروس دوره یا جبرانی ۱۲ است.

ماده ۶): موسسه موظف است به تناسب تعداد پذیرفته شدگان در این دوره، مشاور تحصیلی برای هدایت دانشجویان تعیین نماید.

ماده ۷): تعداد واحدهای درسی دانشجو باید در هر نیمسال تحصیلی در این دوره اخذ نماید حداقل ۸ و حداکثر ۱۲ است.

ماده ۸): ارزشیابی تحصیلی: میانگین نمرات دانشجو در دو نیمسال تحصیلی نباید از ۱۴ کمتر باشد.

ماده ۹): آخرین نیمسال تحصیلی، دانشجو از شرط حداقل اخذ واحد معاف است و چنانچه میانگین نمره دانشجو در این نیمسال کمتر از ۱۴ باشد، مشروط تلقی می شود.

ماده ۱۰): میانگین کل نمرات دانشجو در پایان دوره نباید از ۱۴ کمتر باشد، در غیر این صورت، دانش آموخته دوره کارشناسی ارشد شناخته نمی شود.

تبصره - دانشجویی که پس از گذراندن کلیه دروس دوره در هر سه شیوه، میانگین کل نمرات او از ۱۴ کمتر باشد - در صورتی که حداکثر مدت مجاز تحصیل وی به پایان نرسیده باشد - می تواند دروسی را که در آنها نمره کمتر از ۱۴ احراز کرده است، فقط در یک نیمسال تکرار کند و در صورت جبران کمبود میانگین کل، دانش آموخته می شود. دانشجویی که به هر دلیل نتواند از این فرصت استفاده کند، از ادامه تحصیل محروم می شود و مدرکی دریافت نمی کند.

ماده ۱۱) حضور و غیاب: حضور دانشجو در تمامی برنامه های درسی و دیگر فعالیت های آموزشی و پژوهشی دروه الزامی است. غیبت دانشجو در هر درس نباید از ۳/۱۶ مجموع ساعات آن درس تجاوز کند، در غیر این صورت نمره دانشجو در آن درس صفر محسوب می شود.

تبصره ۱: در صورتی که غیبت دانشجو در یک درس ، بیش از حد مجاز بوده و از نظر موسسه، موجه تشخیص داده شود، آن درس از مجموعه دروس انتخابی دانشجو حذف می شود. در این صورت رعایت حد نصاب ۸ واحد در آن نیمسال الزامی نیست ولی آن نیمسال از نظر طول تحصیل برای دانشجو یک نیمسال کامل محسوب می شود.

تبصره ۲: غیبت در شیوه پژوهشی، ارزیابی ناموفق واحدهای پژوهشی اخذ شده در آن نیمسال است که طبق نظر هیأت داوران در ماده ۲۳ انجام می شود.

ماده ۱۲): غیبت غیر موجه در امتحان هر درس منجر به نمره صفر در آن درس می شود. تقاضای حذف درس و مدارک توجیهی مستند تا حداکثر ظرف مدت یک هفته پس از تاریخ امتحان باید به آموزش دانشکده تسلیم شده باشد.

تبصره: در صورتی که غیبت دانشجو در امتحان، از نظر موسسه، موجه تشخیص داده شود، درس مزبور حذف می شود.

ماده ۱۳) مرخصی تحصیلی:

، مشاور تحصیلی برای هدایت دانشجویان تعیین نماید.

کارشناسی ارشد ناپیوسته، با احتساب واحد پایان نامه، بر حسب رشته، حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد است.

در صورتی که عنوان درس بر اساس سرفصل

درسی از دروس جبرانی، یک نیمسال تحصیلی، به طول مدت تحصیل دانشجو، افزوده می شود.

تبصره ۱: چنانچه به تشخیص کمیته تحصیلات تکمیلی، گذراندن تعدادی از واحدهای درسی دوره کارشناسی، به عنوان دروس کمبود یا جبرانی، برای دانشجو، ضروری تشخیص داده شود، وی مکلف است، آن دروس را براساس برنامه مصوب، اضافه بر واحدهای درسی مقرر در دوره کارشناسی ارشد و مطابق این آیین نامه بگذراند. (تعداد دروس جبرانی هر رشته، حداکثر ۲۴ واحد است).

تبصره ۲:

تبصره ۳: ماده ۵) تعداد واحد پایان نامه:

تعداد واحد پایان نامه کارشناسی ارشد، برای همه رشته ها بین ۴ تا ۱۰ واحد درسی، مطابق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی است.

ماده ۶) تعداد واحد مجاز هر نیمسال

دانشجوی دوره کارشناسی ارشد، مجاز است در هر نیمسال تحصیلی بین ۸ تا ۱۴ واحد درسی را انتخاب کند و در موارد استثنایی، با صلاح دید کمیته تحصیلات تکمیلی، این تعداد می تواند به ۱۶ واحد افزایش یابد.

تبصره ۱: در آخرین نیمسال تحصیلی، نام نویسی دانشجو در کمتر از ۸ واحد درسی بلامانع است.

تبصره ۲: دانشجویانی که برخی از دروس دوره کارشناسی ارشد را در دوره کارشناسی گذرانده، نمی توانند آن درس یا دروس را مجدداً در دوره کارشناسی ارشد بگذرانند. این دانشجویان باید با گرفتن دیگر دروس انتخابی جمع واحدهای درسی خود را به حد نصاب مندرج در برنامه مصوب برسانند.

فصل چهارم: حضور و غیاب

ماده ۷) حضور در کلاس:

تبصره: ماده ۸) غیبت در امتحان:

غیبت غیر موجه در امتحان هر درس موجب گرفتن نمره صفر برای آن درس است.

فصل پنجم: طول دوره، مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل

ماده ۹) طول دوره:

طول دوره مدتی است که دانشجو باید دروس تعیین شده در این دوره را با پایان نامه بر اساس مقررات مربوط به اتمام برساند. طول دوره کارشناسی ناپیوسته ۲ سال است.

تبصره ۱: کمیته تحصیلات تکمیلی می تواند در صورت لزوم و حسب مورد یک و حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی به طول دوره دانشجو اضافه کند.

تبصره ۲: چنانچه موسسه نتواند حداقل واحدهای درسی را در یک نیمسال تحصیلی ارائه دهد، به نسبت کسر واحدهای ارائه شده، به طول دوره دانشجوی افزوده می شود در هر صورت طول دوره تحصیل نباید از سه سال تجاوز نماید.

ماده ۱۰) مرخصی تحصیلی:

دانشجوی دوره کارشناسی ارشد می تواند حداکثر برای یک نیمسال تحصیلی، با کسب موافقت دانشگاه، از مرخصی تحصیلی استفاده کند.

تبصره ۱: مدت مرخصی تحصیلی جزو سنوات تحصیلی دانشجوی محسوب می شود.

تبصره ۲: درخواست مرخصی باید قبل از شروع نام نویسی در هر نیمسال تحصیلی به موسسه مربوط تسلیم و موافقت آن موسسه کسب گردد. موافقت موسسه با مرخصی تحصیلی دانشجوی با توجه به وضعیت تحصیلی وی صورت می گیرد و منوط به این است که ادامه تحصیل دانشجوی از آن به بعد با مشکل مواجه نشود.

تبصره ۳: در صورتی که دانشجوی بدون کسب موافقت موسسه حتی برای یک نیمسال، ترک تحصیل نماید از ادامه تحصیل محروم می شود.

ماده ۱۱) انصراف از تحصیل:

دانشجو می تواند به هر دلیل، از تحصیل اعلام انصراف نماید. در این صورت باید درخواست خود را مبنی بر انصراف به موسسه تسلیم نماید. چنانچه دانشجو بعد از یک ماه درخواست خود را پس نگیرد، آن موسسه نسبت به صدور گواهی انصراف اقدام می نماید.

تبصره: دانشجوی انصرافی یا اخراجی موظف است به تعهداتی که سپرده است عمل نماید. به هر حال صدور هر گونه گواهینامه و تسلیم ریزنمرات و دریافت مجوز شرکت مجدد در آزمون ورودی منوط به تسویه حساب دانشجو، با موسسه ذیربط است.

فصل ششم: ارزشیابی

ماده ۱۲) حداقل نمره قبولی:

حداقل نمره قبولی در هر درس اعم از دروس دوره و دروس جبرانی در دوره کارشناسی ارشد، ۱۲ است.

تبصره ۱: اگر نمره دانشجو در یک درس انتخابی کمتر از ۱۲ باشد، می تواند با موافقت استاد راهنما به جای آن درس، درس دیگری را انتخاب نماید.

تبصره ۲: در مواردی که ارزشیابی دانشجو در یک درس موکول به فعالیت‌هایی باشد که با تشخیص استاد مربوط انجام آن در طول یک نیمسال تحصیلی ممکن نیست، نمره دانشجو در آن درس ناتمام محسوب می شود. در این صورت باید نمره دانشجو در این درس، حداکثر تا پایان نیمسال تحصیلی بعد، توسط استاد ذیربط به نمره قطعی تبدیل و در کارنامه وی ثبت شود.

ماده ۱۳) حداقل میانگین نیمسال:

میانگین نمرات دروس دانشجو، در دوره کارشناسی ارشد، در هر نیمسال تحصیلی، نباید از ۱۴ کمتر باشد. اگر میانگین نمرات دانشجو در دو نیمسال تحصیلی کمتر از ۱۴ باشد آن دانشجو از ادامه تحصیل محروم می شود.

تبصره: نمره دروس پیشنهادی یا جبرانی در کارنامه دانشجو، جداگانه ثبت می شود. اما در احتساب میانگین نمرات نیمسال تحصیلی و میانگین کل نمرات دانشجو منظور نمی شود.

ماده ۱۴) میانگین کل نمرات:

میانگین کل نمرات دانشجو در پایان دوره نباید از ۱۴ کمتر باشد. در غیر اینصورت فارغ التحصیل دوره کارشناسی ارشد شناخته نمی شود.

تبصره ۱:

تبصره ۲: به دانشجویی که نتواند میانگین کل نمرات خود را حدنصاب ۱۴ برساند، در صورتی که میانگین نمرات او ۱۲ یا بیشتر باشد، با رعایت ماده ۱۲ و به شرط گذراندن پایان نامه مدرک معادل کارشناسی ارشد در رشته مربوط داده خواهد شد.

فصل هفتم: پایان نامه

ماده ۱۵) تهیه پایان نامه:

تهیه پایان نامه آخرین بخش دوره کارشناسی ارشد است که طی آن دانشجو موظف است، در یک زمینه مربوط به رشته تحصیلی خود، زیر نظر استاد راهنما، به تحقیق و تتبع بپردازد.

ماده ۱۶) تعیین استاد راهنما:

استاد راهنما با پیشنهاد دانشجو و موافقت استاد و تایید کمیته تحصیلات تکمیلی، از اعضای هیات علمی موسسه یا خارج از موسسه با حداقل مرتبه استادیاری تعیین می گردد.

تبصره ۱: چنانچه استاد راهنما، خارج از موسسه آموزش عالی انتخاب می شود به جای شرط استادیاری داشتن مدرک دکترای الزامی است.

تبصره ۲: در رشته هایی که استادیار به تعداد کافی وجود ندارد، استاد راهنما را می توان با تایید کمیته تحصیلات تکمیلی از بین مریبان برجسته موسسه و دارای حداقل ۱۰ سال سابقه کار مفید آموزشی و پژوهشی انتخاب کرد.

ماده (۱۷) موضوع پایان نامه:

دانشجو موظف است، پس از پایان نیمسال اول و قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی، موضوع پایان نامه خود را با نظر استاد راهنما انتخاب کند.

موضوع پایان نامه پس از تایید کمیته تحصیلات تکمیلی قطعیت می یابد.

تبصره ۱: در موارد خاص بنا به تصویب تحصیلات تکمیلی دانشکده تصویب موضوع پایان نامه می تواند تا پایان نیمسال سوم تحصیلی به طول انجامد.

ماده (۱۸) تعیین استاد مشاور:

استاد مشاور به پیشنهاد استاد راهنما و پس از تایید کمیته تحصیلات تکمیلی از بین اعضای هیات علمی یا متخصصان و محققان مربوط انتخاب می شود.

ماده (۱۹) ارزشیابی پایان نامه:

ارزشیابی پایان نامه در جلسات دفاعیه توسط هیات داوران، متشکل از استاد راهنما، استاد مشاور و حداقل یک نفر نماینده کمیته تحصیلات تکمیلی و دو نفر از بین اعضای هیات علمی یا متخصصان و محققان داخل یا خارج موسسه صورت می گیرد.

ماده ۲۰) پایان نامه توسط هیات داوران در پنج درجه ارزشیابی شده و به هر درجه نمره ای تعلق می گیرد. و این نمره در میانگین کل نمرات دانشجو محاسبه می شود.

نمره از ۱۸ تا ۲۰: عالی

نمره از ۱۶ تا ۱۸: بسیار خوب

نمره از ۱۴ تا ۱۶: خوب

نمره از ۱۲ تا ۱۴: قابل قبول

نمره از ۱۲ کمتر: غیر قابل قبول.

ماده ۲۱) انتخاب پایان نامه:

دانشجو، پس از انتخاب پایان نامه، تا زمانی که آن را به پایان نرسانده است، موظف است براساس تقویم دانشگاهی در نیمسال (های) بعد نیز برای آن ثبت نام نماید. در این حال نمره پایان نامه در آخرین نیمسال تحصیلی، وارد کارنامه دانشجو می شود و در میانگین نمرات او منظور خواهد شد.

ماده ۲۲) دفاع مجدد از پایان نامه:

در صورتی که پایان نامه، از نظر هیات داوران، غیر قابل قبول تشخیص داده شود، دانشجو می تواند در مدتی که از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی تجاوز نکند، پایان نامه خود را کامل و بار دیگر در زمانی که هیات داوران تعیین می کنند از آن دفاع نماید.

فصل هشتم : سایر مقررات

ماده ۲۳) انتقال و تغییر رشته:

انتقال و تغییر رشته در دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته ممنوع است.

ماده ۲۴) انتقال موقت (مهمان):

در صورتی که ارایه برخی از دروس، در یک رشته و در یک زمان معین، در موسسه مبدا، ممکن نباشد، دانشجوی می تواند آن دروس را با موافقت استاد راهنما و تایید کمیته تحصیلات تکمیلی، در یکی از موسسات آموزش عالی دیگر که مجری دوره است به صورت مهمان بگذراند. در این حال کسب موافقت موسسه مقصد هم ضروری است و تعداد واحدهای درسی دانشجوی میهمان در یک موسسه نباید از نصف واحدهای درسی دوره تجاوز نماید.

ماده ۲۵) تصویب آیین نامه آموزشی:

آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد در ۸ فصل و ۲۵ ماده و ۲۳ تبصره در دوپست و نود و یکمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۳/۱۰/۲۵ به تصویب رسید. این آیین نامه از ابتدای سال تحصیلی ۷۴-۱۳۷۳ در همه دانشگاهها و پژوهشگاهها و موسسات آموزش عالی سراسر کشور لازم الاجراست و از تاریخ ابلاغ آن، آیین نامه قبلی و تمام مقررات و بخشنامه ها و دستورالعمل های مغایر با آن برای دانشجویان مشمول این آیین نامه لغو می گردد. دانشجویان ورودی سال های قبل از سال تحصیلی ۷۴-۱۳۷۳ نیز می توانند با موافقت شورای تحصیلی تکمیلی موسسه وضعیت خود را با آیین نامه جدید تطبیق داده و براساس آن فارغ التحصیل شوند.

